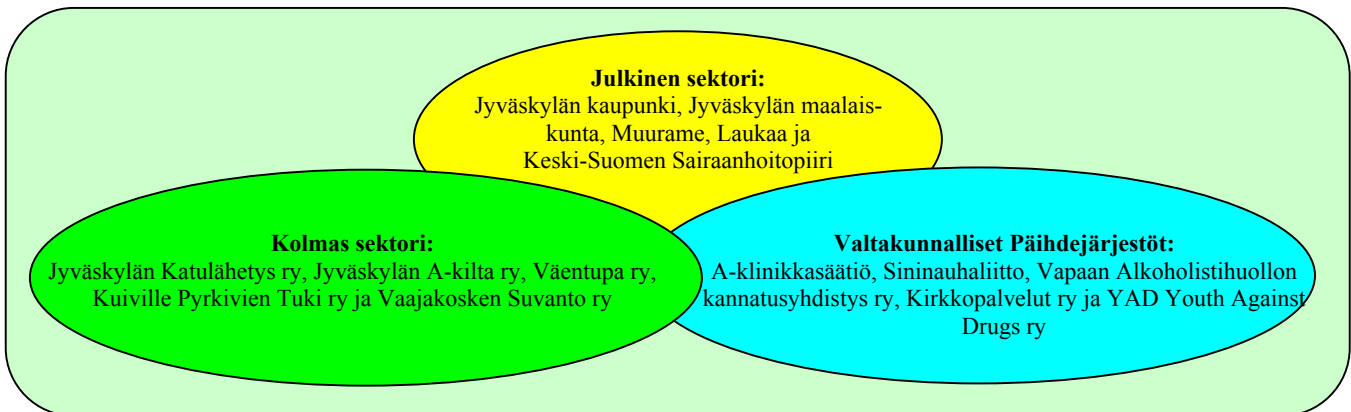

Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän maalaiskunta, Muuramen kunta, Laukaan kunta ja Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiö

Päihdepalveluiden kehittämisyksikön perustaminen

Taustaa

Päihdepalvelusäätiön perustamisella on koottu maassamme poikkeuksellisella tavalla kunnat ja sairaanhoitopiiri, kolmannen sektorin järjestöt sekä valtakunnalliset päihdehuollon palveluntuottaja- ja asiantuntijajärjestöt yhteiseen organisaatioon. Säätiön perustajayhteisöt (kuvio 1) edustavat monipuolisesti sosiaali- ja terveydenhuollon, päihdehuollon erityispalveluiden sekä kolmannen sektorin erilaisia toimintamuotoja ja hoitoideologioita. Päihdepalvelusäätiön tavoitteena on toimia julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyötä sekä seudullista toimintaa kokoavana ja kehittäväenä organisaationa. Säätiö kehittää päihdehuollon erityisosaamista ja asiantuntemusta, joka hyödyntää ensisijaisesti koko Keski-Suomen aluetta.

Kuvio 1. Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiön perustajayhteisöt.

Päihdepalvelusäätiön tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää päihde- ja muita riippuvuusongelmia sekä niihin liittyvää syrjäytymistä Keski-Suomen maakunnan alueella. Tarkoituksensa toteuttamiseksi **säätiö tuottaa** kustannushyötysuhteiltaan laadukkaita **päihdehuollon avo- ja laitospalveluita** alkoholin, lääkkeiden sekä huumeiden käyttäjille, **järjestää asiantuntija-, kehittämis- ja koulutuspalveluita sekä ylläpitää tiedotus-, tutkimus-, valistus- ym. toimintaa.**

Säätiötä perustettaessa **kunnat ja sairaanhoitopiiri ovat sitoutuneet yhteisen organisaation perustamiseen ja palvelukokonaisuuden seudullisesta toteuttamistavasta** (säädekirja ja säätiön säännöt liitteenä 1). Säätiön perustamisella palveluita tuotetaan Seudun kunnille ja koko maakunnan alueelle yhteisellä henkilöstöllä. **Säätiön perustamisesta on tehty aikanaan valtuustotason päätökset.**

Päihdepalvelusäätiö järjesti 7/5/2003 Päihdetutkimusseminaarin, jossa käsiteltiin päihdetutkimuksen tilaa ja mahdollisuuksia. Tuossa yhteydessä visioitiin Keski-Suomeen päihdetutkimuksen keskittymää. Tuolloin keskeisiä pilareita näille suunnitelmille olivat toisaalta Jyväskylä koulutuskaupunkina ja toisaalta Päihdepalvelusäätiö, joka tuo omalla palvelutarjonnallaan laajan paletin arvioinnin ja tutkimuksen kohteeksi. Avausseminaarin jälkeen Päihdepalvelusäätiön kokoon kutumana on kokoontunut tut-

kimus- ja koulutuskysymyksiä käsittelevä työryhmä, jossa ovat olleet edustettuina Jyväskylän yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu sekä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ja Päihdepalvelusäätiö.

Kosken Sosiaalialan soveltava tutkimus Keski-Suomessa - hankkeen loppuraportissa käsitellään myös päihdetutkimusta (Husso, Marita : Innovaatioiden aika. Sosiaalialan tutkimus, tieto ja välittämisen taito). [./scripts/accessdata.pl?hae=tutkimuksia&nimike=458](https://scripts.accessdata.fi?hae=tutkimuksia&nimike=458) Päihdetutkimusta koskevassa liitteessä todetaan:

” Työryhmän (ed. mainittu) puitteissa on keskusteltu ja selvitelty mahdollisuuksia koordinaattorin palkkaamisesta luomaan yhteyksiä niin rahoittajiin kuin tutkijoihin. Yksi mahdollisuus vastata tähän tarpeeseen on palkata Päihdepalvelusäätiölle kehittämispäällikkö vastaamaan sen kehittämis- ja tutkimustoiminnasta, jota kautta voitaisiin koordinoita laajemmin paikallista päihdetutkimusta ”.

Tavoitteiden lisäksi Päihdepalvelusäätiöllä on menossa useita kehittämishankkeita joko yksin tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa

- *Alkoholiongelmiin ehkäisy Hämeenlinnan ja Jyväskylän seuduilla*
- *Päihdepalveluiden maakunnallisen organisoitavan selvittämiseen ja kehittämiseen*
- *Päihdekuntoutusohjelman kehittämisprojekti Päihke*
- *Matalankynnyksen ja liikkuvan huumetyön erityispalvelun kehittämisprojekti*
- *Palveluohjaus alaikäisten päihdetyön menetelmäksi Keski-Suomen alueella, JOPO – projekti*
- *Tiedotustoiminnan kehittämishanke*
- *Työelämän päihdehaittoihin keskittyvä hanke Kolmas kerta*

Hankkeen tavoitteet

Päihdetutkimuksen ja kehittämistoiminnan rakenteita vahvistetaan vuoden 2005 aikana. Vuoden 2005 tavoitteena on perustaa kuntien ja kuntayhtymien sekä päihdepalvelusäätiön kanssa päihdepalveluiden kehittämissyksikkö, johon keskitetään kuntien ja kuntayhtymien kanssa toteutettavat kehittämishankkeet, säätiön omat projektit ja niiden hallinnointi, arviointi sekä seuranta. Kehittämissyksikkö vastaa uusien hankkeiden suunnittelusta, valmistelusta ja tutkimustoiminnan edistämisestä. Hankkeen vastuuorganisaationa on Jyväskylän kaupunki ja hankkeen toteutuksesta vastaa sopimuksella Päihdepalvelusäätiö yhdessä kaupungin ja muiden kuntien ja kuntayhtymien kanssa. Myöhemmin toimintaan haetaan myös Raha-automaattiyhdistyksen avustusta järjestökoordinaattorin palkkaamista varten.

Kehittämistavoitteiden saavuttamisessa on nähty tärkeäksi välineeksi koordinoita talon sisällä olevia voimavaroja ja samalla myös eriyttää kehittämistoiminta omaksi, muita palveluja tukevaksi ja toisaalta niiden osaamista hyödyntäväksi, yksikökseen. Tällä ratkaisulla pystytään turvaamaan kehittämis- ja tutkimustoiminnalle myös sen tarvitsema riippumattomuus ja ajalliset resurssit.

Päihdepalvelusäätiön sisältä nousevien kehittämisohjelmien ohella keskeisiä ovat maakunnan alueelta kunta- ja järjestösektorilta nousevat kehittämis- ja tutkimustarpeet. Näiden tarpeiden huomioimisesta esimerkkeinä ovat nyt toteutettavat hankkeet. Tulevaisuudessa kehittämistoimintaan suunnattavien voimavarojen keskittämisellä voidaan yhdistää päällekkäisiä tai samansuuntaisia hankkeita. Voimavarojen yhdistäminen, koordinointi kehittämistoiminnassa on perusteltavissa hankerahoituksen supistumisella tulevaisuudessa sekä rahoittajien linjauksella isompien kokonaisuuksien sekä seudullisten ja yhteistoiminnallisten hankkeiden puolesta.

Hankkeen osatavoitteita:

- Lisätään päihdehuollon erityispalveluiden järjestämistä koskevia seutu- ja maakunnallisia sopimuksia sekä palvelukohtaisia sopimuksia. Osittain näitä on jo tehty:

- Säätiön perustajayhteisöt päättäneet säätiön perustamisesta ja yhteisten erityispalveluiden käytöstä. Palveluiden hankinnasta on laadittu säätiön ja kuntien välille ostopalvelusopimukset.
- Opioidiriippuvaisten vieroitus, korvaus- ja ylläpito-hoidon tarpeen arviointi ja toteutus on sovittu päihdepalvelusäätiön vastuulle. Säätiö vastaa Maakunnan alueella tästä erikoissairaanhoidon aiemmin vastaamasta toiminnasta.
- Huumevieroitus keskitetty maakunnassa säätiölle.
- Edistetään tiiviin yhteistyösuhteen luomista kuntien, Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sekä päihdesektorilla toimivien järjestöjen sekä Stakesin kanssa. Stakes on osana valtion keskushallinnon toimintojen alueellistamista laatinut suunnitelman jossa Stakesin toimintoja sijoitettaisiin Jyväskylään jo vuoden 2005 aikana. Alueellistamista selvittänyt työryhmä on laatinut työstään muistion, jossa todetaan, että Stakesin uusi alueyksikkö, maakuntaan perustettavat sosiaalialan kehittämissiöt ja Koske muodostaisivat merkittävän alueellisen ja maakunnallisen klusterin sosiaalialan kehittämisessä. Stakesin alueyksikköön ollaan sijoittamassa päihdepalveluiden kehittämisen asiantuntijaa sekä myöhemmin mahdollisesti päihdepalveluiden tutkimuksen professuuria.

Toteutus

- Haetaan valtionavustusta kehittämissiön perustamiseen ja sen toimintaan. Rahoitus on luonteeltaan pysyvä.
- Kehittämissiön toiminnan rahoitus muodostuu kuntien ostamien erityispalveluiden hintoihin sisältyvästä kuntien osuudesta (25 %) kehittämistoimintaan sekä valtionavustuksesta (75 %). Hankkeen kokonaiskustannukset vuodelle 2005 ovat yhteensä 70 000 €. Kuntien rahoitusosuus muodostuu kuntien ostamien hoito- ja kuntoutuspalvelusuuritehinoista varatusta 1 %:n osuudesta kehittämissiön toimintaan vuonna 2005 ja 2006-2007 2 %:n osuudesta. Päihdepalvelusäätiön hallituksen päätös 24.2.2005 liitteenä 2.
- Vahvistetaan säätiön erityispalveluyksiköitä niin, että niissä voidaan asiakastyön lisäksi kehittää ja kouluttaa toimialaa ja henkilöstöä sekä arvioida uusia toimintatapoja ja näin lisätä oman alueen ammatillista osaamista valtionavustuksen avulla. Hankkeen toteuttamista varten palkataan säätiölle kehittämisspäällikkö.
- Lopullinen hankesuunnitelma ja hakemus laaditaan helmikuun loppuun 2005 mennessä.

EHDOT

Rahoitusta voi saada seutusopimuksen syntyyn tähtäävään työhön että jo aiesopimuksen pohjalta päätettyjen, nykyisiin asiakaspalveluyksiköihin sijoittuvien seudullisten kehittämissiöiden työn käynnistämiseen, josta tässä on kysymys. Edellytyksenä rahoitukselle on että kunnat ovat sitoutuneet valmistelemaan seutusopimusta. Suunnitelma on sisällytetty osaamiskeskusten kokoamaan alueelliseen toimintaohjelmaan. Hakemuksessa pitää ilmetä, millä tavoin kehittäminen, koulutus ja arviointi on pysyvä osa yksikön toimintaa.